

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра генетики, селекції і насінництва ім. проф. М.О. Зеленського

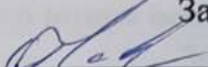

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету
Коваленко В. П.

“ ” 20__ р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри
генетики, селекції і насінництва
ім. проф. М.О. Зеленського
Протокол № 10 від “16” 05 2024 р.
Завідувач кафедри
 Макарчук О. С.

“РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП “Агрономія”

Гарант ОП
 Коваленко В. П.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Насінневі фонди та їх логістика

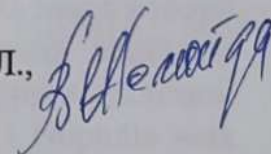
Галузь знань 20 “Аграрні науки і продовольство”

Спеціальність 201 “Агрономія”

Освітня програма “Агрономія”

Факультет агробіологічний

Розробники: професор, канд. с.-г. наук, доцент Жемойда В.Л.,
асистент, доктор філософії Спряжка Р.О.

Опис навчальної дисципліни «Насіннєві фонди та їх логістика»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>бакалавр</i>	
Спеціальність	<i>201 Агрономія</i>	
Освітня програма	<i>Агрономія</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	3	
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	4	
Семестр	8	
Лекційні заняття	<i>30 год.</i>	<i>год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>	<i>год.</i>
Самостійна робота	<i>90 год.</i>	<i>год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	<i>4 год.</i>	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: формування у студентів сучасних і глибоких уявлень та знань з теорії і практики селекційно-насінницької роботи, що дасть можливість найбільш повно реалізовувати і використовувати потенціал окремої культури в реалізації досягнень селекції, збереження в процесі розмноження сортів і гібридів всіх морфологічних ознак і біологічних властивостей насіння з використанням сучасних методів.

Завдання: теоретичне і практичне вивчення для розширення знань щодо основних понять в селекції і насінництві, які необхідні для практичної і наукової роботи в НД установах, с.-г. підприємствах, державних та фермерських господарствах різних форм власності, формування умінь що дозволяють застосовувати отримані теоретичні і практичні завдання при аналізі поставлених задач і проблем.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з агрономії, що передбачає

застосування теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК): **ЗК 6** знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; **ЗК 7** здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

спеціальні (фахові) компетентності (СК): **СК 1** здатність використовувати базові знання основних підрозділів аграрної науки (селекція та насінництво); **СК 2** здатність вирощувати, розмножувати сільськогосподарські культури та здійснювати технологічні операції з первинної переробки і зберігання продукції.

Програмні результати навчання (ПРН): **ПРН 10** аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі агрономії; **ПРН 12** проектувати й організувати технологічні процеси вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур відповідно до встановлених вимог; **ПРН 13** проектувати та організувати заходи вирощування високоякісної сільськогосподарської продукції та відповідно до чинних вимог; **ПРН 15** планувати економічно вигідне виробництво сільськогосподарської продукції.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної форми здобуття вищої освіти;
- скороченого терміну денної форми здобуття вищої освіти.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Організаційні основи ведення насінництва														
Тема 1. Вітчизняний і закордонний досвід організації насінництва. Насінництво – як галузь с.-г. виробництва.	1	10	2	2			6							
Тема 2. Теоретичні і наукові основи насінництва. Організаційні засади насінництва	1	10	2	2			6							
Тема 3. Сорт, гетерозисний гібрид – як об'єкти насінництва. Вимоги виробництва до сорту, гібриду	1	10	2	2			6							
Тема 4. Причини погіршення сортових якостей насіння в процесі репродукування. Заходи по зберіганню сорту в чистоті і оздоровлення насінного матеріалу.	1	10	2	2			6							
Тема 5. Принципи введення насінництва в ринкових умовах	1	10	2	2			6							

Разом за змістовим модулем 1		50	10	10			30							
Змістовий модуль 2. <i>Формування та репродукування насінневих фондів</i>														
Тема 1. Особливості первинного насінництва с.-г. культур. Первинні ланки насінництва.	1	10	2	2			6							
Тема 2. Використання гетерозису в насінництві	1	10	2	2			6							
Тема 3. Гібридне насіння – важливий фактор підвищення врожайності	1	10	2	2			6							
Тема 4. Поняття про екологію насіння і різноякісність. Зональне насінництво.	1	10	2	2			6							
Тема 5. Адаптація вітчизняного насінництва до міжнародних схем і процедур.	1	10	2	2			6							
Разом за змістовим модулем 2		50	10	10			30							
Змістовий модуль 3. <i>Відповідність насіння вимогам міжнародних стандартів та їх логістика</i>														
Тема 1. Відносини між оригінаторами, виробниками і споживачами насіннєвої продукції (роялті, обов'язки, відносини, атестування, насіннєві фонди)	1	10	2	2			6							
Тема 2. Інспектування (апробація) сортових посівів зернових та гетерозисних культур (організація робіт, особливості інспектування за схемами ОЕСД)	1	10	2	2			6							
Тема 3. Державний та внутрігосподарський насіннєвий контроль за якістю вирощуваного насіння	1	10	2	2			6							
Тема 4. Особливості технологій вирощування високоякісного насіннєвого матеріалу та доведення його до посівних кондицій	1	10	2	2			6							
Тема 5. Інтеграція України в Міжнародну насіннєву спільноту та значення логістичних складових	1	10	2	2			6							
Разом за змістовим модулем 2		50	10	10			30							
Усього годин		150	30	30			90							

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вивчення методики і техніки державної кваліфікаційної експертизи	2 год.
2	Реєстри сортів рослин придатних до поширення в Україні та суб'єктів насінництва та розсадництва	2 год.
3-6	Сортове районування основних сільськогосподарських культур. Вивчення сортових ознак, сортів та гібридів основних сільськогосподарських культур та сортів	8 год.
7	Вивчення систем насінництва основних сільськогосподарських культур: зернових, зернобобових, кукурудзи, соняшнику та ін.	2 год.
8	Розрахунки виробництва насіння в первинних ланках насінництва	2 год.
9	Розрахунки потреб у насінні і насінневих фондах району, області, країни зернових культур	2 год.
10	Розрахунок виробництва насіння гетерозисних культур	2 год.
11	Особливості державного контролю якості насіння різних культур	2 год.
12	Вивчення методики інспектування сортових посівів зернових та зернобобових культур	2 год.
13	Вивчення методики інспектування сортових посівів кукурудзи та сорго	2 год.
14	Документація та сортові посіви та насіння	2 год.
15	Контроль за насінням та документи до реалізації	2 год.
	ВСЬОГО	30 год.

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Організація селекційно-насінницької роботи в Україні	4
2	Основні селекційно-насінницькі НДУ України. Специфіка їх роботи	2
3	Опрацювання законів України «Про насіння та садивний матеріал», «Про охорону прав на сорти рослин» та ін.	2
4	Реєстр виробників насіння	2
5	Історія та етапи розвитку насінництва в Україні	2
6	Системи насінництва основних с.-г. культур	4
7	Причини погіршення сортових та посівних якостей насіння	2
8	Особливості насінництва в НДУ установах	2
9	Особливості використання гетерозису, ЦЧС	10
10	Методика вирощування гібридного насіння	10
11	Зональне насінництво зернових	2
12	Зональне насінництво гетерозисних культур	2
13	Технологічні аспекти вирощування високоякісного насіння: зернових, зернобобових, гетерозисних культур, картоплі, цукрового буряка та багаторічних трав	20
14	Ліцензійні угоди та пакет документів для ведення насінництва	8
15	Реєстрація насінницького господарства, суб'єкти насінництва. Паспорт-патент	6
16	Державний та внутрішньогосподарський контроль	6
17	Насінневий контроль	6
	Разом	90

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- захист практичних робіт;

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анутовання, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);

7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах

8. **Розподіл балів**, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України e-Learn – <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1845>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форми здобуття вищої освіти;

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Гаврилюк М. М., Соколов В. М., Жемойда В. Л. Практичне насінництво та насіннезнавство сільськогосподарських культур: навч. Посібник. Вінниця. 2019. 270 с.
2. Каленська С. М., Новицька Н. В., Жемойда В. Л. Насіннезнавство та методи визначення якості насіння сільськогосподарських культур. Вінниця : Далинюк, 2011. 322 с.
3. ЗАКОН УКРАЇНИ Про насіння і садивний матеріал
4. Державний реєстр суб'єктів насінництва та розсадництва
5. Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні
6. Макарчук О.С., Дмитренко Ю.М., Ковалишина Г.М., Жемойда В.Л. та ін. Селекція і насінництво польових культур. Методичні рекомендації щодо виконання практичних робіт та самостійної роботи студентів ОС бакалавр спеціальностей 201 Агронімія та 202 Захист і карантин рослин. Київ, 2021, 96 с.
7. Васильківський С.П., Кочмарський В.С. «Селекція і насінництво сільськогосподарських рослин», Київ, «Вища освіта», 2016р.- 363 с.
8. Храпійчук Н.М., Соколов В.М., Вишневський В.В. «Порядок організації внутрішньогосподарського контролю», Київ-Одеса, 2016. – 56 с.
9. Жемойда В.Л., Макарчук О.С., Башкірова Н.В., «Селекція і насінництво польових культур». – Методичний посібник для виконання ЛПЗ та самостійної роботи студентів АБФ та ФЗР. – Київ, 2015. – 87 с;
10. Методика проведення інспектування сортових посівів кукурудзи та сорго, Київ 2009.
11. Соколов В.М., Мельник С.І. «Методика проведення апробації сортових посівів зернових культур». – Одеса-Київ-2009.
12. ДСТУ 2240-93 «Насіння сільськогосподарських культур. Сортіві та посівні якості». Держстандарт України, 1994.
13. Міжнародна конвенція з охорони нових сортів рослин (під ред.. В.В. Вовкодава). Київ, 2006. – 31 с.
14. Схема ОЕСД з сортової сертифікації культур, що має обіг у міжнародній торгівлі (Paris, 2001, 2009)
15. Кіндрок М.О., Соколов В.М., Вишневський «Насінництво з основами насіннезнавства».-Київ, Аграрна наука, 2012. – 264 С.
16. Науковий журнал «Генетичні ресурси рослин» № 1-13, 2004-2024 р.